

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
N.-Kikindán.

Egyesült „Kikindai Közlöny” és „Felső Torontál”
POLITIKAI LAP.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési díj:
Postán küldve, vagy házhoz hordva: Egész évre 14 kor.
Félévre 7 kor. Negyedévre 3 kor. 50 fill.
Egy szám 20 fillér.

Gondoskodás a nép jólétéről.

Csendben, reklám és dícsimnuszok zengése nélkül kezdte meg két esztendő előtt működését a gazdasági munkás-pénztár s most, aránylag oly rövid időnek leforgása után látjuk, hogy Darányi miniszter ezen alkotásának korszakot alkotó jelentősége van. — Rövid élete alatt olyan eredményeket, olyan sikereket ért el ez a pénztár, amelyet, sajnos, igen kevés új magyarintézménynél tapasztaltunk, s amelyet teljes mértékben megbecsülni annál is inkább okunk van, mert ez az intézmény reálsan és humánusan karolja fel a nemzet alacsonyabb rétegeinek, tehát a fundamentumának érdekeit.

A nemzetnek ezt a rétegét állandóan mételey fenyegeti. Hol felforgató tanokkal akarják a haza ellenségei a társadalmi rend ellen izgatni, hol a középkor lelki sötétségét terjesztik benne azok, akiknek ez a sötétség az éltető elemük.

A népet eddigelé alig védelmezte más a mételeyezés ellen, mint a csendőrszurony, a kirendelt katonaság Manlicher fegyvere és szomorú tapasztalatok igazolják, hogy a védekezés ezen módja amilyen barbár, olyan igazságtalan.

Csakis a munkások érdekeit

helyesen felkaroló intézményekkel óvhatjuk meg népünket a mételey ellen és tarthatjuk meg a haza számára. És ilyen intézménynek bizonyult a gazdasági munkás és eselédpénztár, melynek tagjai már háromszázezernél jóval többen vannak s ez a szám napról napra szaporodik. A pénztár derekasan és becsületesen teljesítette feladatát és mindenütt megnyerte a nép bizalmát. A kik ismerik a népet, milyen bizalmatlan és elfogult az urak ujtásával szemben, azok kelő mértékben tudják méltányolni azt az eredményt, amely a nép bizalmának elnyerésében áll. Ime hosszas és haszontalan kísérletezés után végre sikerült megtalálni az intéző köröknek azt az orvosságot, melynek türelmes és célszerű felhasználásával a föld népének nagy sebeit behegeszteni lehet. Ez orvosság a cseléd és munkáspénztár.

Ezért örömmel üdvözljük a földművelésügyi miniszter azon újabbkeletű alkotását, melylyel a pénztár hatáskörét oly alaposan kibővítette, amennyiben azt a temetkezési és kiházasítási egyletek jogkörével is ellátta. Ezzel a kibővítéssel a pénztár egészen a nép lelkéhez férközött.

Tudvalevő, hogy milyen nagy

szerepet játszanak a mi népünk életében a temetkezési és kiházasítási egyletek, melyeknek sok százezerre rugó tagja van. Alig van nagyobb községe az országnak, amelyben kiházasítási vagy legalább temetkezési egylet ne lenne. A szegény ember, aki küzdő munkájával telt életében nem tud arról gondoskodni, hogy jól éljen, legalább azt az egyet akarja magának biztosítani, hogy halála után illo keresztény módra helyezték az örök nyugalom helyére. A kiházasítási egyletbe való lépés pedig az ideálja minden szegény zselérnek és vagyontalan hajadonnak.

És amilyen népszerű ez az intézmény, olyannyira irreális. Ez egyleteket csak olyan műveletlen s az üzleti életben és a biztosítási ágba teljesen járatlan emberek vezetik, mint maguk a tagok s nap — nap után buknak, magukkal rántván a sok száz tagot, akik verejtékkel szerzett filléereiket éveken át fizették be a temetkezési vagy kiházasítási egyletekbe. Az ilyen egyletek panamáiról is sokat hallottunk már, e panamák az utóbbi időkben már olyannyira elszaporodtak úgy a fővárosban, mint a vidéken, hogy a belügyminiszter jónak látta szigorú ren-

TÁRCA.

Hangulat.

Éjszaka. Egy köruti kávéházban. Jóval éjfél után.

Két-három asztal mellett hangosan gondolkodó társaság, amelyik szentül azt hiszi, hogy az egész világnak tudomást kell szereznie affelől, hogy ők ma este a vendéglőben mennyi bort s itt, a kávéházban mennyi konyakot ittak. Minden pillantásban hívják a pincért, hogy valami okos italt ajánljon nekik. A pincér csudálatos nyugalommal egyszerűen konyakokat hoz, amire — ötpercenként — kitor a lelkes éljenzés.

Elvőtte, bánatos árvaságban, itt-ott egy-egy újságmoly. Vagy talán mivel éjjel van: újságtüesök; bujják a lapokat és végső elkeseredettségekben a leglehetősebb apró újságoeszkák olvasására fanyarodtak, mintha önekk föltétlenül ismerniök kellené a kültelkek eseményeit is.

A kávéház sarkában két álmosnézésű fiatalember. Ernyedten ülnek nagy karoszékeiken, első pillantásra azt a benyomást keltik, hogy már hónapok óta nem aludták ki magukat.

Az egyik:

Baróth, egy napilapnak a munkatársa. Nincs több huszonhat évesnél, tiz esztendővel többet mutat. Fáradt mosolygás ül az arczán, csak akkor szakad ki a fény a szeméből, ha üthet mindent, ami: akadémia.

A másik:

Rettey, szintén újságíró. Melegtekinetű fiu, akiről kollégái is tudják; önmaga is belátja, hogy sohasem fog zavarni valami nagy vizet, de közepes ivásu, használható mesterember és ugynevezett „jó fiu” Egy szerkesztőségben van Baróthtal.

Ámbár a hónap egész komolyan még a közepét sem érte el, a két ur hangulata tisztán a legesleghónapvégibb.

Baróth: Végre is igazán szeretnék két rejtélyt megfejteni.

Rettey: És pedig?

Baróth: És pedig az egyik, hogy megélem-e azt az időt, hogy valaha egyszer, legalább egyetlenegyszer éjfél előtt nyugodjam hóféhér párnámon.

Rettey: Ez poétikus, csak hogy nem új. De ez nem baj. En képtelen dolgokon nem töröm a fejem.

Baróth: Okosan teszed. Ellenben a másik rejtély azt hiszem neked sem lényegtelen.

Rettey: És pedig?

Baróth: És pedig mikor lesz a vilá-

gon több pénz másfél, mond: másfél koronánál. Ennyi tudniillik az összvagyonom.

Rettey: És viszonylagosan véve kellemes állapot.

Baróth: Milyen „—lagosan?” Az akadémia szótarából beszélsz? . . . Óh, dicső akadémia!

Rettey: A szó lehet hülye, de az állapot még inkább az, mert, hogy őszinte legyek, ebben a pillanatban nem tudnék egy becsületes koronát felmutatni. Sőt kevésbé becsületeset sem. Sőt, ha komolyan veszem te sem.

Baróth: Ördögöd van, hogy kitaláld?

Rettey: Nem. Csak a derék logika szabályai szerint gondolkodom: neked is nekem is ki kell még fizetnünk ezt a fekete italt. Nos mi marad akkor?

Baróth komikusan felsóhajt: Óh, mi marad akkor? . . .

Percekre megakad a társalgás. Mindkettőn lapot vesznek a kezükbe, a szemük a betükön van, de a lelkük a legnaivabb romantikában vergődik, hogy miként lehetne még ma egy kis pénz birtokába jutni. Lassankint elkomolyodik mindegyikük s annyira belovagolták magukat a rosszkedvbe, hogy komolyan keserű arcot vágának.

Baróth: No, én azt hiszem, hogy egy mód még van.

deletben ez egyletek működését korlátozni és ellenőrizni. Se szeri se száma a szegény embereknek, akik az ilyen panamák folytán elvesztették a pénzüket.

De most hogy a gazdasági munkás és cselédpénztár egyuttal temetkezési és kiházasítási pénztár is lesz, előnyösen változik meg ez az állapot. Mert állami intézmény, tehát a legszilárdabb és legbiztosabb amit e szemben alkotni lehet, fog a nép rendelkezésére állani, hogy itt biztosítsa magát. Nem lesznek többé panamák, nem kallódik el a nép keservesen összetakarított pénze. Ime, ez a munkás és cselédpénztár kibővítésének közvetlen eredménye!

Ez az állami intézmény az, amelylyel az állam a legszorosabban forrhat össze a néppel s ezért ezt az intézményt, ha áldozatok árán is, folyton tökéletesíteni és szélesíteni kell, mindaddig, míg csak minden szegény ember a tagja lesz. — S ebben a munkában támogassa minden erejével az államot a művelt és vagyonos magyar társadalom!

Városi közgyűlés.

A folyó július hó-4. napjára kitűzött közgyűlés a városatyák lanya érdeklődése közt folyt le. Nyári hangulat uralkodott a kedélyeken, melyet még inkább ellankasztott a tárgysorozaton levő témérek számadás. A tanács csupa számadásokat tűzött ki tárgyalásra, melyeket a képviselőtestület semminemű figyelemmel sem kísért.

Egy kis élénkséget a Bohn Mihály és társa cég kérvénye öntött a kedélyekbe mely azt kérte a várostól, hogy a tervbe vett iparvasut által érintett dűlő ut használatát 800 k. évi díj fejében engedje át.

Nevezett cégnek mint köztudomásu dolog, a város határán óriási téglagyár telepe van, honnan a szélrózsza minden irányában szállítandó gyártmányokat a helybeli vasuti állomáshoz szekereken fu-

Retthey csillogó tekintettel: kivele!
Baróth érzélgősen: Egy golyó!
Retthey némán maga elé bámul
Baróth igyekszik mélabus lenni: Kezdek tisztára undorodni ettől a becses élet-től. Tisztára. . . Örökös pénzbajok. . . Folyton folyvást. . . Aztán annyit dolgozik az ember, mint az igavonó állat. . . Megfizetnek érte: jól van. De meg tudják-e eléggé fizetni azt a munkát, amelyben a lelkem őröldök meg. . . Felsőhajt: különben analizáljon itt az ördög. Én csak nem. Hát tudom is én, hogy mi a bajom. Az éjszaka teszi e, Más e. Mit törődöm én vele. De amit érzek, azt érzem, Mit bánom én, hogy a smokkok, az akadémiások micsoda nevet adnak annak, hogy unom ezt a szürke életet. . . Tudja isten! Most már ott vagyok, hogy ha igazán pénzek is volnának a zsebemben, akis azt mondanám, hogy kell a kőnek. Nekem nem. . . Semmi sem kell. . . Az élet, az sem kell.

Retthey aki eddig csak révedezve figyelt, egyszerre arra ébred, hogy mindez igen hangulatos és szép beszéd, amit illik öneki is elfogadni: És az! Az élet nem kell! Pénz sem kell! Semmi sem kell!

Egyszerre odagurul az asztalhoz egy kővérke jóképű ur: Vértés, aki a másik a kollegája. Most jó az éjjeli szerkesztősé-

varozzák. Eme költséges és nehézkes fuvarozást akként akarja a cég megkönnyíteni, hogy a kikinda-karlovai vasut vonalhoz léerőre berendezett ipar vasutat építtessen. Ezt a tervet azonban az akadályozza, hogy az iparvasutnak dűlő uton kell átmennie. A cég folyamodott a keresk. ügyi miniszteriumhoz a vasut engedélyezése iránt, mely elrendelte a tárgyalást. A polgármester, az ügyész és mérnök közbejöttével megtartott tárgyaláson a város azt az álláspontot foglalta el, hogy miután a dűlőutak a város közönségének rendelkezése alatt állanak és a tervbe vett vasut a dűlőut használatában az arra jogosítottakat akadályozza, a vasut építését ellenzi. A miniszter a tárgyalás következtében arról értesítette a folyamodó céget, hogy a vasut engedélyezésének akadályja nincs, azonban a dűlőut használatát tekintetében egyezkedjék. Erre az ügy egy ideig aludt. Majd új tárgyalás tartatott és megtörtént a közigazgatási bejárás, a mikor a városéval ellentétes érdekek azt kezdték feszegetni, hogy a város nem ellenezheti a vasut építését, mert a dűlőutak nem állanak a város rendelkezése alatt. A város képvisellete azonban nem tágitott, aminek következtében a tárgyalás elhalasztatott.

Erre adta be a cég azt az ajánlatot, hogy a dűlő ut használatáért, addig míg a városnak kövezet vámszedési joga lesz, és míg az gyártelep fenáll, évenként 800 kor.-t. fizet.

A polgármester, ki az ügyet a fentebbiekben ismertette, tájékozással előadta, hogy a helybeli vasutállomástól megszerzett kimutatás szerint a Bohn cég 1585. kocsit, rakományt szállít el vasuton és így a városnak kövezetvám címén a cégtől évenként 1585 ft. jövedelme van.

Az állandó választmány több tekintetből javasolja az egyezés megkötését, de miután az ajánlott 800 kor. kevés, elfogadhatóbb egyezés kötését tartja szükségesnek, melylyel a polgármestert bizza meg.

A közgyűlésen jelenlevő Bohn Mihály az ajánlott összeget azonnal 1600 k-ra emeli fel.

Többen hozzá szólottak a kérdéshez, kik között Pavlicsek József építés-

gi munkából, de azért életvidám a szeme, a mozdulata, a beszéde. . .

Vértés: A nagy Pánt siratjátok?
Bartos: Csuda szellemi sziporka!
Retthey Boldog ur, mi a bajod, hogy megint ily viruló mondatokban utazol.

Vértés természetesen: Utazik az ördög. Hirtelen: Különben utazunk mindahárman. . . Konflison egy másik bódéba!
Baróth: Mi lelt?

Vértés: Engem? Semmi. De husz korona ura vagyok egy fertály óra óta.
Baroth:

Retthey: néma bámulattal néznek reá.
Vértés diadallal: Ez komoly és igaz ügy. . .

Baróth: De hát miképp?
Vértés: Hallod, mily rekedt vagyok?
Nos: ötfertályorahosszat beszéltem, míg végre engedett a fagyból az öreg.

Retthey: A szerkesztő?
Vértés: Nem is az egyiptomi alkirály. . . Hallom, hogy ma fényes társaság lesz a tanárok — kávéházában. Valami bankettől mennek oda. . . Remek dolog ott leszünk mi is.

Baróth:
Retthey: De még mennyire kacagva Rohanunk!

Fáy Nándor.

és téglagyáros, ama véleményének adott kifejezést hogy ha 2000 kor. fizettetnék, azt el lehetne fogadni.

Bohn Mihály ezt az összeget is nyomban megajánlotta.

A dolog névszerinti szavazásra került, melynek eredménye lett, hogy 33. szóval, 32. ellenében, tehát csak egy szótöbbséggel, a Bohn cég ajánlata elfogadtatott.

A nagy nehezen kikerült többség nézetével nem értünk egyet.

Igaz ugyan, hogy a Bohn ipartelepe megérdemli a város támogatását, de ez a támogatás nem történhetik a város világos kárára. Nekünk ugy tetszik, hogy ebben a támogatásban a többség nagyon is az ipartelep egy oldalu érdekének a szempontjából indult ki, olyan esetleges, csak a jövőben bekövetkező eseménytől való félelmében, melyet nézetünk szerint nem lett volna szabad számításba venni. A tanács és a többség attól tart ugyanis, hogy a miniszter feltétlenül megengedte volna a vasut kiépítését, mely esetben a város elesik a vámszedés jövedelmétől. Hogy mit tett volna a miniszter, azt előre senki sem tudhatja, de hogy erőszakoskodott volna, azt felteni nem szabad, először azért, mert a városnak igaza van, másodsor pedig azért, mert ha a miniszter cassálni akarta volna a város jogát, akkor nem utasította volna a céget az egyességkötésre. Ami különben a város jogát illeti, arra nézve helyesnek tartjuk a dr. Gr a n i c s véleményét, mert az iparvasut kiépítésével a város vámszedési joga érintve nincs. Ezt a jogot, melyet az engedély okmány betűje és szelleme biztosít, ipar vasut építésével kijátszani nem lehet.

Hogy a többség nagyon is az ipartelep egy oldalu érdekéből indult ki, kitűnik onnan, hogy ezzel az egyezséggel olyan előnyt adott az ipar telepnek, mely a többi téglagyárak versenyét egyszerűen lehetlenné teszi. A Bohn téglagyárát fellendítette, a többit pedig agyon ütötte.

HIREK.

— **Hymen.** Seehorsch Ilona kisasszony Seehorsch Ferencz nyugalmazott kir. törvényszéki bíró és n.-kikindai ügyvéd szép és házas erényekben gazdag leánya a mai napon esküdtött örök hűséget Sztója Miklós a n.-kikindai főgymnázium képzett tanárának. Az esküvő esendben a legszűkebb családi körben ment véghez, mely után a fiatal pár nászutra kelt.

— **Kinevezés.** A m. kir. igazságügy-miniszter Nagy Ferencz nagyszentmiklosi kir. járásbíró aljegyzőt ugyanezen kir. járásbíróhoz jegyzővé nevezte ki.

— **Magyar név.** Kiskoru Schwartz József Zsombolyai lakos családnevének „Ferencz”-re kért átváltoztatását a m. kir. belügy-miniszter megengedte.

— **Metzger Márton** rom. kath. segédlelkész a megyés püspök Makóra helyezte át hittanárnak.

— **József főherczeg Elleméren.** Az elleméri kastély ura báró Dániel Ernő volt kereskedelmi miniszter a legmagyarabb főherczeget látta vendégül. József főherczeg látogatása magántermészetű volt bár, mindannak daczára, mégis a legnagyobb pompával fogadta a lakosság és a házigazda. Ő fenségét a színéyes fogadtatást látható örömmel köszönte meg.

— **Tanügyi előléptetés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. minister Szalay Jenő helybeli állami főgymnásiumi rendes tanárt a VIII. fizetési osztály 3. dik fokozatába előléptette, illetve kinevezte.

— **Községi iskola évvizsgálója.** Örömmel regisztráljuk azt a kiváló sikert, melyet a községi iskola 2 tanereje a vezetősükre bízott iskola növendékeivel elért. Az eddig mostoha viszonyok között tengődött, misiót teljesíteni hivatott iskola új virragzásnak indul. A levizsgázott 168 tanuló a rendes iskola látogatás következtében fényes eredményt mutatott fel. A tanerők odaadó működésük eredménye ez, melyért egy a helyi iskolaszék, valamint legilletékesebb tanhatóság részéről a legteljesebb elismerést nyerték. Midőn ezt a tényt e helyen is konstatáljuk, nem mulaszthatjuk el arra figyelmeztetni az illetékes köröket, hogy e felekezeti jelleg nélküli tanintézet felvirágzása és a kívánt mértékben való fejlődése csak is úgy biztosítható a jövőre nézve, ha idegen befolyástól mentesítjük és a tanerőkben nem a felekezeti és nemzetiségi hovátartozandóságot kutatjuk, hanem bennünk az iskola érdekében működő tanítót látjuk, kik a magyar nyelv beszélésében a hazafias érzület fejlesztésével kitűnő sikert mutat fel.

— **Jegyzőválasztás.** Mint lapunknak jelentik, Alibunáron Mohaupt Gyula, Iláncsán pedig Kaszapinovic Dusan választott meg egyhangulag jegyzőnek.

— **A megyeház, mint lapunk mult számában jelezte,** nagyrészen leégett. A tűz keletkezésének oka bizonytalan. Csak annyi bizonyos, hogy a megyeház vízvezetékének reservoirját körülvevő fűrészpörba került szikra gyújtotta föl a tetőzetet és borította lángba az egész homlokzatot. De hogy hogyan került és ki tette oda azt a szikrát a fűrészpörba, azt nem tudják megállapítani. Szerencse, hogy a szél irányváltozása és hamar megérkezett tűzoltóság és katonaság fáradozása megmentette az épületnek jó részét. De mindamellett óriási a kár. Körülbelül 60—70 ezer koronára becsülik a szakértők az elhamvadt épületrész értékét. A vármegyét azonban nem terheli semmi kár, mert a vármegyeháza körülbelül fél millió koronára biztosítva volt.

— **Tűzvizsgálat a vármegyeházán.** A vármegyeházán tegnap délelőtt tartották meg a tűzvizsgálatot, amely a tűz keletkezésének okát azonban határozottan nem állapíthatta meg. Az eddigi adatok szerint az a valószínűség, hogy a főispáni lakásban dolgozó munkások könnyelműsége idézte volna elő a tüzet, ezt is azonban biztosan nem lehet konstálni. Az a híresztelés, hogy a tüzet a villamos drótok okozták volna, teljesen valótlan, valamint a gyújtogatás is ki van zárva.

A tűzvizsgálatot reggeli 9 órakor kezdték meg a tűz helyszínén. A vizsgálatban részt vettek: dr. Dellimanics Lajos alispán, Harmath Adolf kir. államépítész mérnök, Knáb Ádám vármegyei mérnök, Reitter Oszkár rendőrkapitány, Rosenthal alkapitány, Kúhn János tűzoltó parancsnok, Mészáros János.

A bizottság mindenekelőtt a tűz keletkezésének helyét szemlélte meg, amely tudvalevőleg a főispáni lakás felett van. Itt pontosan megállapították, hogy a tűz a Ferenc-József-térről tekintve a vármegyeház bal oldali szárnyépületének a víztartók illetve a padlás feljáró közelében támadt.

Hogy a tűz miként támadhatott, azt biztosan nem lehet konstálni. A rendőrség véleménye szerint a tűz valószínűleg úgy keletkezett, hogy a főispáni lakásban dolgozó falkárpitosok és házi telefontól dolgozó munkások közül valaki fölment a padlásra s égő cigarettát vagy gyufát dobhatott a főispáni lakás fölött levő padlásra szétosztott papirosok és egyéb lomok közé. A papirosok és lomok tüzet fogtak, majd a lángok belekaptak a tetőgerendába s így terjedt tovább a tűz.

— **Német hülyeség.** A nemzetiségi lapokban folyik ellenünk állandóan a piszkolódás. Ebben különösen Korn Arthur jár elől, a kit csak az utóbbi napokban ítélte el a szegedi esküdtsek izgatás miatt. Lapiában, a Gross-kikindaer Zeitung ban a legszemszedettebb ostobaságokat felhasználja, csak hogy valahányszor elbolondítsa a hiszékeny svábokat. Legújában valamelyik kassai kalendáriumban megtalálta a „Ne higgy magyar a németnek...” kezdetű tüzes kurucz nótát, melynek Thaly Kálmán szerint Rákóczy volt a szerzője. Ezt a nótát ostoba szövegben fordítja ilyenképen:

Nicht glaube, Magyare, dem Deutschen,
Wenn er dich auch wass immer glauben
machen will;
Denn wenn er dir auch einen Brief giebt
So gross wie dein runder Mantel
Und ein solches Siegel darauf schlägt
Wie der Umkreis des Mondes,
Es ist daran gar nichts wahres —
Möge ihn Jesus Christus schlagen!! . . .“

Azután nagy bölesen megkérdezi, hogy a királyi ügyész mikor fogja perbe e nóta szerzőjét izgatás miatt? A jámbor ugyanis nem tudja, hogy ez a nóta a kurucz-labancz világból maradt reánk, a mikor rosszabb dolguk volt hazánkban a Korn-féle alakoknak, mint most van. Sok nemes magyar vitéz irt akkor a „Nehiggy magyar a németnek...” szövegéhez hasonló nótát. Hát most azt akarja Korn Arthur ur, hogy Szeőke Ambrust, Petkó Zsigmondot, Barna Mihályt, Dálnoki Veres Gergelyt és Rákóczynak több vitéz katonáit, a ki pompás versekben beszéltek el a németek gazságait, fosztogatásait, — fogja perbe az ügyész s állítsák bíróság elé őket. Ettől ugyan már elkésett Korn Arthur. A németriasztó kuruczok nyugodtan alhatnak. A kardos és lans legények ne rugják fel fejük fölül a hantot, a miért peccétes ügyészi levéllel akarja pörbe idézni őket a lézengő német Ritter. Hanem, hogy nagy öröme teljék benne, ismételjék mi azt a gyönyörű kurucz nótát, de patogósan, magyarul, a hogy annak értelme van:

Ne higgy, magyar, a németnek,
Akármivel hitegetnek!
Mert ha ad is nagy levelet,
Mint a kerek köpönyeged
S peccétes itt olyan rája,
Mint a holdnak karimája
Nincsen abban semmi virtus, —
Verje meg a Jézus Krisztus!

— **A jegyzői szigorlatok.** A községi közigazgatási tanfolyamon tudvalevőleg most folynak a szigorlatok. Az írásbeli szigorlatok 2-ikán voltak s mint halljuk kielégítő eredménnyel. A szóbeli szigorlatok mindennap délután 4—8-ig vannak a polgári iskolában, ahova a vármegyeházi tűz miatt kellett átvonulni, mert a főispáni és az alispáni kisteremben most nem lehet tartózkodni. A hallgatók két bizottság előtt vizsgáznak, mely mindennap változik. Tegnap gróf Bethlen Miklós főispán és dr. Dellimanics Lajos elnöke alatt voltak a szigorlatok. A szóbeli szigorlatok július 15-ig tartanak. A szigorlatokra összesen 98 hallgató jelentkezett, kik közül kettő azonban visszalépett. Eddig 16-an tettek szigorlatot, és pedig hárman kitüntetéssel, tizen egyhangulag és szótöbbséggel vizsgáztak, egyet három hónapra, kettőt fél évre visszavetettek.

— **Elfogott betörők.** Ismét kézre került egy esomó mákvirág az elmúlt héten Csupa fiatal, alig 18—19 éves legények. A télen sikerült a rendőrségnek elcsipni egy nagyobb bandát, a melynek tagjai élelmiszerekben, baromfiban és borban dolgoztak és vagy harmincz helyen betörtek rövid pár hét alatt. Ez a társaság azonban ékszereket és pénzt lopott betörés útján.

Egy esetből kifolyólag az elmúlt héten nyomozást indított a rendőrség ismeretlen tettesek után. Muzsna József rendőrt, — ki ezen nyomozásban eljárt — egy asszonynak véletlenül kiejtett szava indította, hogy az elejtett szó nyomán keressen azon eddig még ki nem nyomozott tettesek után, kik az ősszel rövid négy hét

alatt a piacon a legforgalmasabb helyeken betörtek az üzletekbe és onnan elhordtak mindent, — a mi kezük ügyébe esett. Elhatározását tett követte. Muzsna szokott fáradhatlan erélyével a puhatolást megkezdte és nemsokára az első nyomra akadt, melyen azután egész biztossággal haladt célja felé, melynek eredménye az lett, hogy betörőket egytől egyig mind kézrekerítette.

Helybeli események mindannyian és a legidősebb 19 éves. A főzinkos Nikity Pája borbélysegéd, társai: Sztojkov Milivoj szabólegény, Szandity Szever szabó, Bogoszlavlev Iván szabó és Mirkov Péra kovácslegény. A quintett Nikity Pája vezetése mellett megkezdte működését, mely a főtéren lévő korcsmák, boltok kirablására irányult.

Betörtek Rankov Sándor üzletébe, onnan 190 korona pénzt, 2 rúd szalámit és számtalan szivarkát vittek el. Ugyanakkor betörték a Vlachovits esperes házában lévő Raity Misa borbély műhelyébe és 27 drb borotvát, 4 ollót 4 korona pénzt emeltek el. Közben a Rankov üzletéből elvitt szalámiból ettek és szivaroztak is. — Azután megkísérelték a Pollák-féle órá- és ékszerész üzletet feltörni, de itt nem tudtak behatolni, mert folyton zavarták a járó-kelők, miért is abban hagyták a munkát és a Kasztory ház pincekorcsmáját törték fel és ott a mi pénz volt, összeszedték jól ittak és odébb álltak. Nemsokára reá ismét a Krausz házában lévő pincekorcsmába törték be és 10 koronát vittek el, több nem volt a fiókban. Időközben kirándulást tettek Belgrádba, hol az eddigi sikereken felbuzdulva, nagyon szabásu betörést szándékoztak végrehajtani egy ékszerésznél, de miután semmire sem mentek, visszatértek Kikindára, hol kényelmesebb a munka és veszélytelen nem jár, mert — bár a legforgalmasabb helyen törték be — még sem csípték el őket.

Most hurokra kerültek valamennyien, és tettüket beismerték. Az elfogatás érdeme Muzsna József rendőrt illeti, ki már ismételen bizonyosságát adta a nyomozási eljárásokban való ügyességének és rátermettségének, melyért méltán éri a dicséret. Az előnyomást Vlachovics János alkaptány vezette teljes sikerrel.

— **Bucsulakoma a gyertyámosi konviktusban.** Az iskolai év bezárásával Kratochwill Péter, a gyertyámosi táp- és nevelőintézet érdemes igazgatója lakomára hívta össze mindazon intézetek tanárait és tanítóit, amelyekben a konviktus növendékei kiképzetésüket nyerik. A lakomán megjelentek Cserép Sándor, Homor István, dr. Kárpáti Károly, Baranyai Gyula, Nagy Ferenc és Hausser Rezső Sándor igazgatók, továbbá Fekete Ipoly, Csonka Ferenc, Kiss Lajos, Kátay Lajos, Zerdahelyi Ödön, Szemerjay Károly, Kálnai Adolf dr., Bérczy Károly, Simits Ferenc, Pasár Béla, Lippay György dr. középiskolai, Barkóczy Gusztáv, Szmolény Nándor, Illy József, Sassi Nagy Lajos, Reich Manó, Pataki Simon, Fehér János, felső kereskedelmi iskolai tanárok, Halvax János, Böhm Antal, Kovács Samu, Klucsik István, Szegelethy János, Kasztner Zsigmond, Fírbás Nándor polgári s Fenyvessy Jenő és Török Antal népiskolai tanítók és még mások. Részt vett a lakomán Róser Ádám is.

— **Modern szálloda.** Városunk legmodernabbnak mondott szállodája a Nemzeti szálloda. Ez a szálloda új év óta már másodszer eszerült vendéglőst. — Az első elhanyagolt állapotban vette át és minden jót ígért a szálloda felvirágoztatására. De nem soká maradt, csakhamar elment. Most átvette az üzletet maga a bérlő Wittenberg, ki az üzlet élére igazgatót állított. Ez az igazgató azután egészen új alapon kezdte a szálloda vezetését. A régi személyzetet elbocsátotta az ujonnan jött pedig főhéjér kötényekkel szerelte fel és így szolgálja ki a vendégeket. És az ő igazgatása alatt átváltozott a vendéglő belsége is egészen. A kapubejárat alatt fenyőfák diszlenek, a lépcsőház virágos ligetté alakult, az emeleti feljáró

is virággal diszített és mindenütt, a hol csak a legkisebb hely van a falakon, nagy színes plakátok vannak felragasztva. Valóságos hirdető oszloppá fajult át a Nemzeti szálló, melyen mindent hirdetnek ami csak eladó és vehető. Egyszóval az igazgató a szállodát külsőleg egész modernné tette. Azonban a konyha és a kiszolgálás kritikán aluli. Az ételek — tekintve az adagolást — méreg drágák, a kiszolgálás pedig olyan, hogy a megrendelt ételt egy végtelenségbe menő idő után és akkor is úgy jut a vendéglőt hozzá, ha a szakácsné maga indul a konyhából pinczért keresni, ki az ételt az éhes vendégnek elhozza. — A sör pedig, mely addig a jónál is jobb volt, szintén majdnem élvezhetlen az új acorában. Így aztán nem esoda, ha a modernizált vendéglőt elhagyják a vendégek. Ajánljuk a vendéglő igazgatójának, hogy ezen hiányokra fordítsa figyelmét és ne külsőségekre pazarolja idejét, mert az utas és egyéb vendég nem a plakát nézésével, sem pedig a virág illatával torka és gyomra energiáját nem elégítheti ki. A szemnek jól eshetik a virág — és plakát disz, de a gyomor realisabb módon várja kielégítését.

Nyiltér*).

Fiunknak, Pálnak elhalálózása alkalmából mind azoknak a jó barátoknak, szomszédoknak, ösmerősöknek és a nagy közönségnek és minden jó akaróknak, továbbá azoknak a tiszt. hölgyeknek is akik közreműködtek fiunknak temetésén mindanyian fogadják kézszerítással kapcsolatosan hála köszönetünket a nagy fájdalomunkba való részvételt.

Fodor István.
és Neje.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató:
Dr. KISS KÁROLY.

Kiadóhivatal, N.-Kikindán. Telefon. sz. 15-

Hirdetések.

A legszebb és divatosabb csokrokat és koszorúkat
és virágokból

szállít minden tájakra gyorsan és pontosan a
cs. és kir. udvari virágszállító
Mühle Vilmos
Temesvár.

504 szám. végh. 1902

Árverési hirdetmény.

Aluírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében — ezzel közhírré teszi, hogy a nagykikindai kir. törvényszék mint csődírósg 1902 (kv. 3385/12 számú végzése következtében vb. Mihajlicsin Mileta nkikindai kereskedő csődírómegében leltározok a csődleltárban 383—425 t. a el tározolt több adósnál kinlevő 643 kor. 44 fill. tőke követelés és járulékaik iránt kinlevő követelések nyilvános árverés után eladtnak. Mely árverésnek a 1902 V. 162 2 sz. kiküldést rendelő végzés folytán helyszínén vagyis Nagy-Kikindán a városházán leendő

eszközlésére 1902-ik évi július hó 15 ik napjának délután 1/2 4 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándakozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az erintett ingóságok ezen árverésen — az 1881. évi LX. t. cz. 107 §-a értelmében — a leg többet ígérőnek bocsáron aul is eladatni fognak.

Az 1881. évi LX. t. cz. 111. §-a értelmében, kik az árverettelt rendelt ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben az, hogy részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig aluírottul egy példányban írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak. — Vegre kötelesek bérbe vagy haszonbérbe adók az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében azon követelés összegét, melyre nézve törvényes zálogjogot igényelnek, az árverés megkezdéseig aluírottul bejelenteni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t. cz. 108. §-ában megalapított föltételek szeriut lesz kifizetendő.

Kelt Nagy-Kikindán, 1902 évi július hó 1 napján.

Várnay Lajos.

kir. bir. végrehajtó mint szabad. levő Stolz Adolf helyettese.

Kis hirdetések

felvételnek e lap

Kiadóhivatalában

Állást keresők, munkaadók, vevők és eladók, bérlők és bérbeadók és mindazok, akik a nagyközönség köréből keresik az érdekelt feleket, hirdessenek a

„**Torontáli Közlöny**“
„**Kis hirdetések**“
rovatában.

A kis hirdetések rovatában minden szó egyszeri beiktatása 2 fillért vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül.

Vidékről igen kényelmesen beküldhetők a kis hirdetések postautalvánnyal, mert a postautalvány szelvényére a kis hirdetés szövege is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja a kis hirdetés árát.

A „**Torontáli Közlöny**“

Kiadóhivatala Népkeri utca.

Napról-napra miudinkébb
jótéteménynek
és szükségietnek bizonyul
minden családban a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé
használata.

Gondos háziasszony ne késlekedjék tovább ezt a jóízű és egészséges kávé italt bevezetni.

Tisztább pótkávé nem létezik, és nincsen jobb pótlás a bábkávé helyébe, a hol ez orvosilag eltiltatott.

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé csak a »Kneipp páter« védjeggyel eredeti csomagokban valódi. Nyitva méflegelt, vagy másképen csomagolt maláta kávé soha sem

Kathreiner.

M

ezim alatt egy 55 kötetben, adja közre a F

- *Arany János
- *Arany László
- Balassa Bálint
- *Bajza József
- Berzsenyi Dániel
- Csiky Gergely
- Csokonay V.
- *Czuczor Gergely
- Deák Ferenc
- Eötvös József
- Fazekas Mihály
- *Garay János
- Gyöngyössi
- Gvadányi József
- Kármán József
- Katona József
- Kazinczy Ferenc
- *Kemény Zsigmond
- Népiessy
- K

*A csilaggal jelölt kötetek jogát a Franklinterestés kötetek mit a magyvatva van könyvtár g

Esem a ma iroda
AZ
LEN
LEG
MI
Edo
me
B5
A

Nemzeti irodalmunk legértékesebb alkotásait, a magyar irodalom főműveit

MAGYAR

FRANKLIN-TÁRSULAT

kiadása

Remekírók

ezim alatt egyöntetű szép kiadásban, 55 kötetben, diszes vászonkötésben adja közre a Franklin-Társulat.

Tartalmazza:

- *Arany János Kisfaludy Károly
- *Arany László Kisfaludy Sándor
- Balassa Bálint Kölcsey Ferencz
- *Bajza József Kossuth Lajos
- Berzsenyi Dániel Madách Imre
- Csiky Gergely Mikes Kelemen
- Csokonay V. M. Pázmán Péter
- *Czuczor Gergely Petőfi Sándor
- Deák Ferencz Reviczky Gyula
- Eötvös József br. Széchenyi Istv. gr.
- Fazekas Mihály *Sigligeti Ede
- *Garay János Telecki László gr.
- Gyöngyössi I. *Tompai Mihály
- Gvadányi József *Vajda János
- Kármán József *Vörösmarty M.
- Katona József Zrinyi Miklós
- Kazinczy Fer. műveit.
- *Kemény Zsigm. Népies líra
- Népballadák

Kurucz-költészet.

*A csilaggal jelzett Remekírók kiadási jogát a Franklin-Társulat magának szerződésileg biztosította, úgy hogy azt más kiadó ki nem adhatja, ezen írók művei más versenygyűjteményben meg nem jelenhetnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 testes kötete felöleli a legbecesebbet, mit a magyar szellem teremtetett és kvatva van arra, hogy minden családi könyvtár gerincze legyen.

A Franklin-féle Magyar Remekírók kiállítása méltó a nemzeti mű jelentőségéhez. Kötése pályanyertes, művészi, erős angol vászonkötés, a papírja famentes, soha meg nem sárgul; betűi külön e czébra készülnek.

A Franklin-féle Magyar Remekírók öt kötetes sorozatokban jelennek meg 1902 februártól kezdve és azontúl minden télvében egy-egy öt kötetből álló sorozat.

A Franklin-féle Magyar Remekírók előfizetőnek külön kedvezményképen a most megjelenő új magyar Schaksperes kiadás 6 vasos kötetben, díszkötésben 20 korona — kivételes árban szállítatik, holott e kiadás bolti ára 30 koronára lesz, és az eddig forgalomba volt Schaksperes kiadás 100 koronára került.

— Legkiválóbb költőink remek fordításában közli Schaksperes remekait e kiadás, névszerint Arany János, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva József, Arany László, Rákosi Jenő, Győry Vilmos áttiteltetésében. Ez az egyetlen teljes magyar Schaksperes, és értékes kiegészítője a Magyar Remekírók gyűjteményének. Megrendelhető a Magyar Remekírók-kal egyidejűleg.

A Franklin-féle Magyar Remekírók 55 kötetnyi teljes gyűjtemény ára 220 korona, mely összeg havi részletekben törleszthető; a hat kötetes teljes Schaksperes kedvezményára 20 kor. a Remekírók előfizetőnek, ha a két mű együttesen rendeltetik meg.

Sajtó alá rendezik és az illető író életét és munkáinak jellemzését felölelő bevezetéssel ellátják:

- Alexander Bernát
- Angyal Dávid
- Badies Ferencz
- Bánóczy József
- Beöthy Zsolt
- Berzeviczy Albert
- Bayer József
- Endrődy Sándor
- Erődy Béla
- Erdélyi Pál
- Fereny Zoltán
- Frankó Vilmos
- Gyulai Pál
- Heinrich Gusztáv
- Koroda Pál
- Kossuth Ferencz
- Kozma Andor
- Léva József
- Négyessy László
- Rákosi Jenő
- Riedl Frigyes
- Széchy Károly
- Szell Kálmán
- Váczai János
- Vadnai Károly
- Voinovich Géza
- Zoltány Irén

E fényes névsor biztosítékot nyújt arra nézve hogy a Magyar Remekírók megbízható szöveget adja a fölvet munkáknak, s hogy minden élet-rajz önálló becsü munka lesz.

A Franklin-Társulat által kiadott „Magyar Remekírók” nagy értékét rendkívül emeli, hogy annak kiegészítője a

Teljes Magyar Schaksperes,

a Kisfaludy-Társaság által kiadott s költőink: Arany, Petőfi, Vörösmarty, Szász Károly, Léva, Arany László, Fejes, Greguss, Győry Vilmos, Lőrinczy-Lehr, Rákosi Jenő, Sziliget-Altal fordított kiadása. Ez a fordítás ma már magyar remekíró számba megy, mert azt halljuk a színpadról, ezt idézzük lépten-nyomon; átment a nemzet véérébe.

A teljes magyar Schaksperes-t kedvezményes áron kapják a „Magyar Remekírók” megrendelői, vagyis a hat kötetes díszesen bekötött munkát 30 korona bolti ár helyett 20 koronáért, ha mind a két munkát megrendelik.

Megrendeléseket elfogad minden hazai könyvkereskedés vagy a Franklin-Társulat Budapesten.

MEGRENDELŐ JEGY.

Alólirott.....könyvkereskedésében (hol):.....ezennel rendel
péld. Magy. Remekírók 55 köt. 220 kor.
Shaksperes összes színművei 6
kötet 30 kor. helyett 20 kor. kedvezményes áron
Shaksperes összes színműveit 6
kötetben külön (a Magyar Remekírók nélkül) 30 korona bolti áron és kéri a szállítási feltételek közlését.

Hely: Név:

Tessék e megrendelő-jegyet aláírva levelezőlapra ragasztva azon könyvkereskedésnek beküldeni, melynél könyvszámlásgéptét rendelésen fedezi.

Esemény
a magyar
irodalomban!

NAGY KÉPES

VILÁGTÖRTÉNET

AZ EGYETEMES TÖRTÉNELEM KLASSIKUS KÖNYVE. A LEGGAZDAGABB TÖRTÉNELMI KÉPTÁR.

Tizenkét kötetben

Eddigélé három kötet jelent meg. — Négy havonként jön egy-egy kötet.

Bővebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap.

A teljes mű ára 192 korona.

Szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével:

Marczali Henrik

Megrendelhető 3 korona

csekély havi részlet-fizetésre e rendelőlapp segítségével, mely kivágandó és levelezőlapra ragasztva, hozzánk be küldendő.

Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvény-társaság.

BUDAPEST, VIII., Üllői-ut 18

A nagy képes világtörténet
azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A nagy képes világtörténet
megjelenésével minden más világtörténeti mű elavult értéktelenné vált.

A nagy képes világtörténet
az élet bibliája és nélkülözhetetlen mindenkinek, a ki művelt ember akar lenni.

A nagy képes világtörténet
az a mű, melyből az egyén, a család, a társadalom hazaszeretetet és összetartást tanul.

A nagy képes világtörténet
fejleszti a műizlést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket

A nagy képes világtörténet
brilláns stílusával és pompás illusztrációival nemesak tanít, hanem oktatra gyönyörködtet is és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Ezennel megrendelem a Révai Irodalmi Intézet Részvény-társaságtól Budapesten a

Nagy Képes Világtörténet

című művet 12 kötetben 192 koronáért, tudomásul vévén, hogy eddigélé három kötet jelen meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárába Budapesten a szállítástól kezdve 3 koronát havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékesse válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetési arányában szállítandók.

Név:

Kelt:

Állás:

